

Verslag opgenomen tijdens een bijeenkomst der „O.D.V." op
Zondag, 24 October 1954 ten huize van Mevr. Bernelot Moens.

----0----

Goeden morgen, Vrienden! Wij zullen ons vandaag verdiepen in wat oude Chinese Wijsheid. En als eerste citaat zou ik willen aanhalen een in verhalen-
de vorm geschreven iets, n.l. het verhaal van

DE DRIE TIJGERS

Er was een mens, die een zoon had, die altijd de grote wetten, de vijf grote wetten bevolgde, maar in de handel altijd weer eerder de koper dan de verkoper een voordeel wist te bezorgen. Zijn vader nu, die dit onaangenaam vond, zond hem tot een Mandarijn van grote wijsheid en deze gaf de volgende raad: Ga het woud in, schiet driemaal met pijl en boog een tijger. Wanneer je deze tijger hebt geschoten, zo neem een maal van gemalen tijgertand en drinkt het met het water dat je het dichtst bij de plaats vindt waar de tijger geschoten is. Nadat je dit driemaal hebt gedaan, zo zul je een werkelijk bewustzijn hebben omtrent de ware situatie en zul je nooit meer een dwaas genoemd worden door de mensen. De zoon nam een boog en een pijl en oefende zich lange tijd, waarna hij in het oerwoud ging. De eerste tijger die hij ontmoette was oud. Hij schoot hem neer en deed zo hem gezegd was. De tweede Tijger heeft hij lang moeten zoeken in het midden van de djungel. Eindelijk echter kon hij ook deze schieten en hij deed zo hem gezegd werd en toen hij op de terugweg was, zoekende naar het spoor van een derde mensverdelger, zo vond hij een tijger die vol gevaar was voor de hele omgeving waar legers opaf waren gestuurd omdat hij regelmatig van de mensen der omringende dorpen zich een tol eiste. En ook deze schoot hij neer en deed zoals hem gezegd was. Komende in de dorpen, verhief men hem tot een plaats van grote eer en roem, ziende de tijgerhuiden die hij droeg, zeggende: Deze mens is waarlijk moedig, dapper en wijs, want anders had hij nooit kunnen overwinnen de geelgestreepten, die zijn de vijanden der mensheid.

Dit verhaaltje, dat wat klinkt als een gelijkenis, heeft echter een zeer diepe betekenis. Wanneer wij leven onder de mensen, wanneer wij trachtende wetten van het Goddelijke zo die ons zijn overgeleverd te volgen, dan zullen de mensen ons dwaas, dom en onwijs noemen. In de maatschappij passen we dan maar half, om de doodeenvoudige reden dat de plaats waarop wij ons bevinden in de maatschappij niet voldoende is voor ons. Zo moeten wij dan een raad zoeken en die raad wordt gegeven door een mandarijn. Die mandarijn staat in het verhaal voor de ingewijde tot wie men zich wendt indien men met zijn problemen geen raad meer weet. En voor ieder mens is die uiteindelijk te vinden. Ik heb het zoeken naar de mandarijn in mijn verhaal achterwege gelaten omdat het gehele verhaal in zijn volledige vertelling ongeveer drie uur vergt. Ik heb dus alleen maar een korte inhoud gegeven. Wanneer echter deze een raad geeft, dan geeft hij de raad om drie tijgers, dus drie kwade dingen te zoeken. Deze drie kwade machten die worden gezocht -let wel- in het oerwoud. Het oerwoud is het oerwoud der menselijke hartstocht. Zo zoekt men daar en verwint de een na de ander, de grote factoren die altijd weer de mens terugdringen in het aardse dat de geest blijft kruisen. Eerst verwint hij de wudate, dat is gewoon de kwestie der zinnen. Dan moet hij ver doordringen voordat hij de tweede kan overwinnen, het oordeel. Wanneer hij deze beide overwonnen heeft, is hij in staat de derde, de haat te overwinnen. En waar de haat offers vraagt onder alle mensen, worst hij die de haat weet te overwinnen, groot genoemd onder de mensen en zal hij een ware plaats vinden in de gemeenschap van mens en geest.

Ik ben met dit verhaal begonnen omdat het in eenvoudige zin weergeeft al hetgeen in de geschriften staat die wij nu later zullen gaan citeren. Elk hunner echter kent een aparte wetmatigheid. Elk van deze geschriften heeft

een

2)

een byzondere wijsheid. Het volgende verhaal klinkt dan ook heel wat cryptischer dan het eenvoudige verhaal. Toch is de betekenis daarvan nog diepzinniger en gaat ze nog verder onder de oppervlakte van het menselijk wezen en van het geestelijk bestaan.

Wie zegt „TAO” kan menen Tao van de Eeuwige of Tao van mijzelve. Wie zegt Tao van de Eeuwigheid verliest zichzelf. Wie zegt Tao van mijzelve verliest de Eeuwige. Zo zij die zeggen „Tao” verliezen veel. Echter hij die leeft, niet zeggend Tao, maar trachtend te zijn Waarheid ten allen tijde, Waarheid in alle omstandigheden, Waarheid in wezen en woord en daad, hij wint zichzelf in de Eeuwige. Hier wordt de relatie van Waarheid gesteld tot de Oneindigheid. Het Oneindige is waar. Maar waar is ook het Ik, want wij leven in een Werkelijkheid die voor ons bestaat en uit onze Ikheid geboren wordt. De Eeuwige nu echter leeft ook in een Waarheid. Deze Waarheid kan benaderd worden vanuit onszelve. Zo wie leeft in Waarheid, zal door zichzelf komen tot de Eeuwige. Wie echter roept „Tao” bedoelt daarmee de onveranderlijke wet die uitdrukking geeft aan wat de mensen gesteld hebben als wet van Eeuwigheid en van persoonlijk leven. En wie op deze wijze Tao van zichzelf uit of als wet van de Eeuwige volgt moet iets verliezen, want wie de wetten van de Eeuwige volgt verliest zichzelf omdat hij in zijn eigen leven alle waarden die de Ikheid uitmaakt moet vernietigen, wil hij tegemoetkomen aan de wet van de Eeuwige. Wie zichzelf, zijn eigen wereld beschouwt als hoofdpunt en van daarruit de Goddelijke Wetten toepast, verliest de Eeuwigheid omdat hij in de wetmatigheid van het tijdelijke verloren gaat. Zo is het ook begrijpelijk dat een andere filosoof, voortbouwend op deze gedachte, als volgt spreekt: Ik heb gezocht en niet gevonden; omdat ik niet vond heb ik de schat ontdekt. Wie echter de schat vindt ontdekt niets en vindt niets. Hij die niets vindt, denkt gevonden te hebben; hij die vindt weet niet dat hij vindt.- Dit is nu ons aller leven. Zo laat ons gaan en zeggen: Ik zoek en wat ik vind is erfdeel der groten. Wat ik bezit is niets, want het is niet mijn, maar het is eigendom der groten. Echter ik ben verantwoording schuldig, zo laat ik zijn een waardig rentmeester.- Hier zijn wij, en dat is bijna 8000 jaar voor Christus geboorte, een filosoof die wijst in de richting van gelijkenissen zoals Jezus die heeft gegeven. Wanneer wij met alle geweld aan het leven een bewustwording willen afdwingen, wanneer wij met alle geweld iets willen bereiken, dan vinden wij vaak wel iets dat er op lijkt, maar datgene waarin we werkelijk zouden kunnen leven, wat ons hele verlangen is, gaat ons voorbij omdat in de krampachtigheid van onze poging wij het leven zelf verliezen en wat over blijft slechts een automatisch vervullen is van taken en plichten die wij onszelf hebben gesteld zonder dat de levende vreugde daarin aanwezig is. Zo moeten wij niet zeggen: Ik wil dit vinden, ik wil dat bereiken, maar eerder trachten zonder te zoeken te werken zo goed wij kunnen met de gaven die ons nu eenmaal meegegeven zijn door de Oneindige, de Grote Keizer, de God dus. Wanneer wij dit doen, dan zullen wij in onszelf onverhoopt allerhande schatten vinden. En deze schatten vindend zullen we gelukkig zijn om haar schoonheid. Maar niet zeggen: Ze zijn van mij. We zullen ze laten als bezit van de Eeuwige. We zullen begrijpen dat ze slechts een deel zijn van de Oneindigheid. Dat wij er persoonlijk geen recht op kunnen laten gelden. Wanneer wij op deze wijze leven, dan zullen wij het leven behouden, de volle vreugde en intensiteit van het leven en wij zullen daarnaast vinden de geestelijke bewustwording die anderen misschien denken te vinden, maar voorbij zullen gaan doordat zij in de barheid van regime van zelfontzegging het leven in zichzelf gedood hebben voordat zij de wijsheid des levens ontdekt hebben. Al deze filosofen leggen dus

de

de nadruk op bepaalde wetten. Wetten die er wel zijn, maar wetten die je niet kunt beleven als hoofddoel van het bestaan. Ik wil wat dat betreft een citaat daaraan vastknopen uit de geschriften van een Ingewijde die uit India afkomstig was en langere tijd heeft geleefd ook in het grensgebied van Thibet-India. Deze legde voor zijn leerlingen zijn ervaring als volgt vast: Wanneer ik leef is in mij een grote vreugde om het leven. Juist waar ik weet dat het leven niet mijn is en mij genomen kan worden. Ziet, hoe meer ik prijsgeef, hoe meer ik meester word van dit leven. Ik ben vreugdig overtuigd van de grote lichtende krachten die rond mij zijn en nederig hurk ik neer aan de voeten van mijn Meesters, aanvaardend hun wijsheid en niet vragend. Maar ziet, hoe minder ik vraag, hoe meer hun wijsheid de mijne wordt. En ik heb niet gedacht te stijgen en toch zetel ik naast hen en knielen aan mijn voeten de Ingewijden en vragen om raad en les. Want altijd in het leven zullen wij staan voor de keuze: bereiken of denken te bereiken. Gedachten zijn het middel waarmee wij tot de Eeuwigheid kunnen stijgen, waarmee wij de Oneindigheid kunnen doorpeilen en kennen de werkelijkheid van het bestaan. Maar evenzeer zijn de gedachten het dodelijk wapen van elk bewustzijn. Wie wijs is weet dat in gedachten niet zijn het voertuig en niet de werkelijkheid, maar ~~het voertuig~~, het werktuig ons gegeven omdat wij tot uiting kunnen brengen wat in ons leeft, maar wat de gedachten nooit zullen kunnen behelzen. Hier wordt dus ook weer weergegeven dezelfde gedachte. Maar nu op een ander plan. Deze wijze gaat zover om te zeggen: Zolang als je vermoedt of aanneemt dat je met je denken alleen de hoogste wijsheid kunt bereiken, ben je verkeerd, dat gaat niet. Want het denken staat stil op een bepaald moment. Er zijn nu eenmaal grootse dingen die nu eenmaal voor ons wel aanvaardbaar zijn in het leven zelf, maar die met gedachten niet vast te stellen noch te omschrijven zijn. Wij kunnen ons daar niet aan binden. Wanneer we dus tot bewustzijn willen komen, moeten we begrijpen dat ons denkvermogen en onze gedachten niet zijn het middel om te bereiken, maar dat ze alleen zijn de instrumenten waarmee we ons eigenlijk wezen kunnen voorbereiden op een werkelijke openbaring van de Oneindigheid. En indien we dit in alle nederigheid doen, laten werken in ons en rond ons de krachten die ons onderwijzen, wijsheid en licht geven, dan zullen we langzaam maar zeker stijgen tot een peil, hun peil, niet wetend dit zelve, niet beseffend dit zelve, maar ons plotseling vindend, gezeteld naast hen die eerst onze leermeesters waren. Zelf lichtgevende, die eens licht ontvingen. Dit is niet redelijk aanvaardbaar of begrijpelijk omdat onze gedachten dit niet kunnen bevatten, maar ons wezen, onze ziel, ons bewustzijn kan dit wel verwerken. Zo kunnen wij komen tot grootheid, die niet het doel is, maar die een voortvloeiende is van het licht dat in onszelf tot grotere kracht in werking komt. En nu ga ik deze reeks van citaten besluiten en ik wil dit weer doen met een kleine gelijkenis. Een gelijkenis genomen uit hetzelfde boek waaruit ik het eerste heb genomen. Het eerste boek waarover ik sprak namelijk heet met een zeer vreemde naam: Duizend verhalen van den Hof des Hemelschen Keizers, geschreven in wijsheid en niet in dwaasheid. Een heel eigenaardige titel. Ze is ook voor ons kenmerkend voor de wijze waarop oude Chinese geschriften tot stand kwamen. En dit verhaal gaat als volgt:

Er was een die gesteld was als wachter over twee sterren, en groot was zijn naam en wanneer hij vet en bol boven alle maten in stralende schoonheid door de hemelzalen ging, zo fluisterde menige hoveling:

Ziet

4)

Ziet, is hij niet het beeld van de eeuwige keizer? En hij ging vol trots en bewust van zijn onoverwinnelijkheid, dragende tien nagelschilden, (de magische tekens waarop de magische tekens van zijn kracht en werking waren gegrift. Nu zag hij echter eens een jonge maagd op een wereld die behoorde bij zijn zoon en besloot tot haar af te dalen. Ware hij geweest een God en gebleven een God, niets zou hem zijn geschied, want de Goden zijn onaantastbaar. Maar verleid door de zoete klank van haar stem, legde hij af de tekenen zijner waardigheid. Het lichtend gewaad, een statige hoed met knoop en pluim, de schilden met de magische tekens. En zo werd hij gebonden en tot slaaf gemaakt en werkte op die wereld veertig maal veertig jaren en toen, eindelijk bevrijd, wilde hij opstijgen tot de Hemelse Keizer. Doch deze sprak tot hem het woord: Niet mijn rijk, niet mijn tuinen, niet mijn troon kent U. Te lang zijt Gij verwijderd geweest. Zo gaat en vermeit U in de buitenste duisternis. Wie opziet naar de sterren kan hem soms zien, gekweld door een vuur dat van hem uitstraalt als een meteor zwervend tussen de sterren. Een God die zoekt en niet meer vinden kan de weg naar de werkelijkheid, de eeuwige hofhouding.--- Het gaat ons ook vaak zo. Er is hier weer een legende in een aardig verhaal gezegd, een waarschuwing, een wet die wij niet mogen verwaarlozen. Er zijn momenten dat wij met God kunnen wandelen; dat alle werelden en alle denken wegzinkt en wij uiteindelijk leren beseffen dat wij kunnen betreden een ruimte van licht, licht in vele kleuren, in wondere schoonheid en klank, niet meer kennend de enige gelijkenis met de wereld of de aarde die ons zo vaak trekt. Wanneer wij daar zijn worden wij bekleed met een nieuwe waardigheid. Wij krijgen een andere taak en een andere kracht. Dit wordt uitgedrukt in een gewaad dat deze Mandarijn der Hemelen krijgt. Men krijgt een taak en een naam. Een naam; dit waren de nagelschilden die deze man droeg. De taak was het beheren zijner sterren. Men krijgt een macht, uitgedrukt in het lichtende kleed en kenbaar gemaakt door de hoed met knoop en pluim. Wanneer wij geestelijk iets bereiken, dan wordt ons kracht gegeven. Dan zijn wij niet meer de eenvoudige stervelingen die gewoon maar aan het zichtbare gebonden zijn, dan zijn wij niet de eenvoudige geesten die slechts maar af kunnen dalen, maar wij kunnen ook stijgen. Wij kunnen misschien zien in ruimte en tijd wanneer wij mensen zijn. Wij leren genezen. Als geest leren wij hoe wij kunnen stijgen tot de grootste hoogten die voor ons nog dragelijk zijn. Hoe wij met dit licht af kunnen dalen tot de grootste diepten waar wij nog kunnen helpen. Dat is een verantwoording en een taak. Maar op sommige momenten zouden wij graag met onze grootheid willen pronken. Dan worden wij verleid door iets wat eigenlijk beneden ons ligt. Onze geestelijke rijpheid, onze kracht is niet iets om de wereld ten toon te spreiden. Maar laten wij ons verleiden om dit te doen, laten wij ons verleiden om deze innerlijke waarheid volledig en geheel pronkend prijs te geven aan iemand die het niet begrijpt, dan moeten wij juist om toch geaccepteerd te worden, mens of geest, afdalen tot het peil van degene voor wie wij pronken en dan leggen wij af dus alle magische bestanddelen om mens te worden. Maar worden wij mens, dan zal degene die met ons is misschien in spot, misschien in scherts, ons ook ontnemen het kleed, de nieuwe naam, de nieuwe kracht en dan liggen wij daar geketend en dan zijn wij ook slaaf. Slaaf omdat wij niet meer kunnen stijgen zoals wij zouden willen stijgen, maar voort moeten gaan op een pad dat niet meer het onze is. En wanneer dan het moment komt dat je denkt uit te kunnen gaan wederom naar dien hof omdat je eindelijk je losmaakt van de wereld of losmaakt van je eigen sfeer opnieuw, dan blijkt het dat je het licht niet meer kunt verdragen, dat je in je eigen roem en je verwaandheid

tenonder

bent gegaan. Dat je eerst de tegenstellingen van alle vreugde en kracht die je gekend hebt moet ervaren voor je terug zult kunnen keren. En dan ga je zelf als mens of als geest in een duisternis uit die absoluut lijkt. Een wanhoop en leegte van bestaan, gejaagd door het vuur van je weten. Je weet dat de volledige vreugde en het licht er is, maar je bent verlaten en eenzaam. Dan trek je rare vreemde banen tot een oneindigheid die altijd maar weer duister, duister is totdat je eindelijk beseft hebt gewonnen van wat duisternis betekent. Dan kun je pas weer het licht aanvaarden.--- Hierin ligt een waarschuwing die wij zeker niet terzijde mogen stellen. Wanneer wij iets willen bereiken, stoffelijk zelfs, zo is het goed wanneer wij daarmee niet te koop lopen tegenover de buitenwereld. Hoe meer wij aan de buitenwereld tonen wat wij bereiken, hoe groter de nijd wordt en hoe meer wij ons geneigd zullen voelen om toch vooral neer te dalen tot allen die wij ver onder ons zien staan. En wanneer wij dat gaan doen en niet meer als gelijken onder gelijken kunnen leven, wanneer wij niet meer kunnen zijn voertuig van lichtende kracht, maar ons zien als lichtende kracht zelve, dan, mijne Vrienden, zijn wij geketend, dan worden wij uitgeworpen door onze eigen trots. Zo zou ik uit al deze citaten de volgende les willen trekken: Er zijn waarheden die het denken teboven gaan. We moeten altijd begrijpen dat de rede en het denken slechts de instrumenten zijn waarmee wij een waar bewustzijn kunnen bereiken, bewustzijn dat woorden en gedachten teboven gaat. Dit bereikt hebbende, moeten wij ons echter hoeden dat wij niet trots daarop worden, dat wij ons niet verheffen boven de anderen. Want doen wij dit, zo zullen wij al wat wij verworven hebben verliezen, en wetende al wat wij verloren hebben, daar zeer sterk onder lijden. Maar blijven wij nederig gewoon onszelve, dan zal deze kracht zich meer en meer uitbreiden in ons en zal er misschien een moment komen dat wij zonder het te willen of ernaar te streven, onze eigen nieuwe plaats in de ordening der dingen herkennen. Wanneer dat gebeurt is het goed. Want dan is het de Wet van het Goddelijk bewustzijn die in ons werkt. Maar trachten wij zelf zo iets te forceren, dan vinden wij alleen maar de wanhoop en frustratie van hen die bereikt hadden en niet meer bereiken kunnen.

Ik hoop dat deze lessen voor vandaag voldoende zijn. Ik dank U voor Uw aandacht en ik wens U ook nog een gezegende Zondag verder.